



**Uitgangspunten:**

De drie publieke onderwijssectoren die onderwijs aan volwassenen geven (mbo, hbo en wo) willen bijdragen aan een doorbraak in LLO en daarom hun krachten bundelen. Ze bepleiten alle drie een aanvullend arrangement van publieke bekostiging in de vorm van leerrechten.

*We staan voor de taak om naast de rechten op een bekostigde opleiding tot en met NLQF-niveau 7 (master) een publiek stelsel van leven lang ontwikkelen onderwijs uit te bouwen (-). Hiervoor is een extra publieke structurele investering noodzakelijk voor alle onderwijsniveaus. Zo worden alle volwassenen op latere leeftijd in staat gesteld nog een (extra) certificaat of module te halen om duurzaam inzetbaar te zijn op de arbeidsmarkt. Erkende aanbieders in het publieke onderwijs bieden daartoe maatwerk scholing aan met civiele waarde. De onderwijssectoren zetten zich daarbij gezamenlijk in voor nieuwe samenwerkingsvormen tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven, overheid, sociale partners en maatschappelijke organisaties. (Toekomst van ons onderwijs, p.15)*

De drie publieke onderwijssectoren zien, evenals po en vo, het publieke onderwijs als een belangrijke emancipatiemotor in onze samenleving en willen actief bijdragen aan kansengelijkheid.

*In de samenleving is het steeds moeilijker om sociale kloven te overbruggen. In het onderwijs is dit niet anders. Verschillende sociale groepen komen elkaar steeds minder tegen en het onderwijs dreigt zijn functie als emancipatiemotor te verliezen. (-) Het beroepsonderwijs is een belangrijke schakel voor gelijke kansen maar lang niet iedereen die zich daar goed in zou kunnen ontwikkelen, vindt de weg ernaartoe. Een sterke segregatie is onwenselijk want dat kan gemakkelijk tot grote sociale spanningen leiden. (Toekomst van ons onderwijs, p.6)*



**Op basis van deze twee uitgangspunten (leerrechten voor alle onderwijsniveaus en het beroepsonderwijs als schakel voor gelijke kansen) komen de drie sectoren tot de volgende overweging:**

- Op dit moment is er alleen publieke bekostiging voor volwassenen die een hogere diplomagerichte opleiding willen doen tot en met niveau 7. Van dit recht maken tienduizenden Nederlanders per jaar gebruik. Dit 'verticale' opscholingsrecht is een belangrijke 'emancipatiemotor' in onze samenleving. Dit recht moet blijven, maar het is niet genoeg.
- Het is niet genoeg omdat iedereen de komende decennia moet blijven leren om duurzaam inzetbaar te blijven en Nederland concurrerend te laten zijn. We staan voor ingrijpende transitie op de arbeidsmarkt die van iedere professional vragen zich voortdurend bij-, om- of op te scholen. Een publieke financiering die alleen ziet op het 'verticaal' diplomagericht bekostigen van een volgend opleidingsniveau is dan niet voldoende.
- Iedere Nederlander dient daarom in de toekomst te beschikken over een individueel scholingsbudget in de vorm van 'leerrechten' die kunnen worden ingezet om losse modules of certificaten met een civiel effect te behalen. Dat onderwijs kan worden aangeboden door erkende publieke en private aanbieders (CREBO/CROHO-gebaseerd).

- Uit verschillende onderzoeken blijkt dat in tijden van transitie werknemers zonder startkwalificatie of met een opleiding op MBO-niveau extra kwetsbaar zijn. Bovendien blijkt uit onderzoek dat deze groepen minder in hun eigen scholing investeren, dat werkgevers minder in hun scholing investeren en de drempel naar onderwijs vaak hoger is.
- De drie sectoren vinden daarom dat er voor deze groepen werknemers extra leerrechten nodig zijn bovenop het basisrecht van iedere Nederlander op een individueel scholingsbudget.



De elkaar aanvullende onderzoeken die MBO-Raad (samen met MKB, VNO-NCW en NRTO) en VH/VSNU recent door SEO hebben laten doen naar de impact en kosten/baten van een systeem van individuele leerrechten tonen het volgende aan.

- Het aan iedere werkende Nederlander toekennen van **een basisrecht ter waarde van 1 week** extra scholing per jaar verdient zich voor de overheid grotendeels terug door een toename van inkomens (belastinginkomsten) en hogere baankansen (besparingen op uitkeringen);
- Het toekennen van **extra leerrechten aan lager opgeleiden** leidt aantoonbaar tot meer baankansen voor deze kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt en daarmee tot minder (inkomens)ongelijkheid;
- Bepalend voor het (sociaal-economisch) succes van het introduceren van individuele leerrechten zijn de mate waarin leerrechten worden opgenomen en de gerichtheid en de kwaliteit van het aanbod.



### **MBO, Vereniging Hogescholen en VSNU bepleiten daarom gezamenlijk:**

1. Het introduceren van een systeem van individuele leerrechten aanvullend op het bestaande recht om als volwassene op een volgend onderwijsniveau tegen een bekostigd tarief een diploma te behalen;
2. De toekenning van een basisrecht ter waarde van 1 week scholing per jaar gedurende 40 jaar aan iedere werkende Nederlander vanaf 27 jaar.<sup>1</sup>
3. De toekenning van extra leerrechten aan werkenden zonder startkwalificatie, een entree-opleiding of een MBO2 niveau ter waarde van een extra week per jaar en aan werkenden met een mbo-3 of mbo-4 diploma ter waarde van een halve week extra per jaar;<sup>2</sup>
4. Het ontwikkelen en ontsluiten van een gezamenlijk onderscheidend publiek onderwijsaanbod dat thematisch aansluit bij de transitie in de samenleving en de veranderende vraag op de arbeidsmarkt.
5. Het samen met relevante stakeholders inrichten van een infrastructuur die werkenden stimuleert om te gaan leren en drempels verlaagt om onderwijs te gaan volgen (bijv. het idee van werkwinkels).

### **Samen optrekken naar andere partijen**

De maatschappelijke opgave rond LLO is zo groot dat alle relevante partijen nodig zijn om de doorbraak te realiseren. De publieke onderwijssectoren werken daartoe allereerst onderling samen en zoeken van daaruit gezamenlijk de samenwerking met sociale partners, private onderwijsaanbieders en overheid. Dat doen ze landelijk maar ook in de regio's waarin ze als onderwijsinstellingen actief zijn. Zo leveren ze een bijdrage aan de vitaliteit van Nederland en aan de human capital agenda's in de regio.

<sup>1</sup> In de rapporten van SEO wordt met een prijs per module gerekend. Een module staat voor een volle week onderwijs (40 uur). Met een uur-prijs van 7,50, kost een module 300 EUR. Om voor iemand gedurende 40 arbeidsjaren elk jaar een module onderwijs te bekostigen is dus totaal 12.000 EUR nodig.

<sup>2</sup> Volgens de bovenstaande berekening kost twee weken scholing per jaar over 40 arbeidsjaren totaal 24.000 EUR en anderhalve week per jaar totaal 18.000 EUR.